

Česká republika
NÁLEZ
Ústavního soudu

Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Josefa Fialy (soudce zpravodaje) a soudců Radovana Suchánka a Jiřího Zemánka o ústavní stížnosti stěžovatelky **J. P.**, zastoupené Mgr. Robertem Cholenským, Ph.D., advokátem, sídlem Bolzanova 461/5, Brno, proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 19. června 2018 č. j. 51 Co 167/2018-210, za účasti **Městského soudu v Praze**, jako účastníka řízení, takto:

- I. Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 19. června 2018 č. j. 51 Co 167/2018-210 byla porušena stěžovatelčina svoboda projevu zaručená v čl. 17 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.**
- II. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 19. června 2018 č. j. 51 Co 167/2018-210 se ruší.**

Odůvodnění

I.

Skutkové okolnosti případu a obsah napadeného rozsudku

1. Ústavní stížností podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“) a § 72 a násl. zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“), se stěžovatelka domáhala, aby byl zrušen rozsudek Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“) označený v záhlaví, neboť je názoru, že jím byla porušena její základní práva zaručená v čl. 17 odst. 1, čl. 36 odst. 1, čl. 37 odst. 3 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“).

2. Z vyžádaného soudního spisu Ústavní soud zjistil, že se stěžovatelka vedle dalších žalobců domáhala náhrady nemajetkové újmy ve výši 20 000 Kč s úrokem z prodlení dle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 82/1998 Sb.“). V žalobě uvedla, že měla v úmyslu protestovat proti průvodu Prague Pride, který se konal dne 16. 8. 2014 v Praze, což jí však nebylo umožněno, jelikož jí Policie České republiky (dále jen „policie“) zakázala vstup do míst, kde se pochod konal. V postupu policie stěžovatelka spatřovala nesprávný úřední postup, který jí zmařil možnost účastnit se protestu, za což po České republice – Ministerstvu vnitra jako žalované požadovala náhradu nemajetkové újmy.

3. Obvodní soud pro Prahu 7 (dále jen „obvodní soud“) stěžovatelčinu žalobu zamítl rozsudkem ze dne 5. 10. 2017 č. j. 29 C 260/2015-142. Zjistil, že policisté stěžovatelku a další osoby vyzvali dle § 43 odst. 1 písm. a) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o policii“), aby po dobu trvání pochodu Prague Pride nevstupovaly do jeho trasy specifikované názvy ulic. Dle obvodního soudu policie disponovala určitými informacemi, že pravicoví extrémisté plánují narušit daný pochod. Policisté na místě vyhodnocovali jednotlivé skupinky a členy některých z nich vyzvali dle § 43 zákona o policii, aby nevstupovali do trasy průvodu. U některých osob byla nalezena pyrotechnika, byť v minimálním množství. K výzvě, kterou policie stěžovatelce zakázala se přiblížit k průvodu, obvodní soud vyhodnotil, že šlo principiálně o stejnou situaci, jako když od sebe policie odděluje sympatizanty krajní pravice a krajní levice, u nichž je riziko vzájemného střetu bezprostřední. Jde o opatření, které směřuje k udržení veřejného pořádku a zabránění násilí. I v posuzované věci bylo dle obvodního soudu riziko nepokojů a přinejmenším verbálního napadání zřejmé. Připustil, že pro policisty není složité již pouhým pohledem rozlišit účastníky či sympatizanty pochodu „homosexuální hrdosti“ od hloučků sympatizantů krajní pravice. Poukázal na to, že ve skupince, v níž byla stěžovatelka, byly osoby s vyholenou hlavou a tričkem s motivem dvouhlavé orlice s nápisem „Kosovo is Serbia“, tedy s jistou mírou nadsázky archetypální pravicoví extrémisté.

4. Rozsudek obvodního soudu stěžovatelka napadla odvoláním. Městský soud však výroky rozsudku obvodního soudu, které se týkaly stěžovatelky, potvrdil svým rozsudkem ze dne 19. 6. 2018 č. j. 51 Co 167/2018-210, jenž je napaden ústavní stížností. Vyhodnotil, že obvodní soud provedl dokazování v potřebném rozsahu a dospěl ke správným právním závěrům. Dle městského soudu bylo možno provést důkaz i příspěvky P. M. na sociální síti Facebook. Zdůraznil, že při obdobných akcích jako pochod Prague Pride má policie povinnost chránit veřejný pořádek. Stěžovatelka mohla svůj nesouhlas s pořádaným pochodem vyjádřit i jinak. Rozhodla-li se protestovat v bezprostřední blízkosti pochodu, měla policie oprávnění zakročit, jelikož měla odůvodněné obavy z narušení pořádku. Nad rámec zmíněného městský soud uvedl, že tvrzenou nemajetkovou újmu stěžovatelka ani nepodložila konkrétními skutkovými tvrzeními.

II.

Argumentace stěžovatelky

5. Stěžovatelka v ústavní stížnosti namítla, že jí a několika desítkám dalších osob zabránil nesprávný úřední postup policie vyjádřit nesouhlas s konáním a cíli pochodu Prague Pride 2014. Zdůraznila, že neměla v úmyslu vystoupit proti průvodu násilně. Svůj nesouhlas hodlala vyjádřit toliko verbálně. Namítla, že policie nepřipustně zasáhla do její svobody projevu. Městský soud se dle jejího názoru s touto otázkou v podstatě nevypořádal. Právní posouzení městského soudu považuje za rozporné s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“), konkrétně rozsudkem ve věci *Öllinger proti Rakousku* ze dne 29. 6. 2006 č. 76900/01; rozhodnutí ESLP jsou dostupná z <https://hudoc.echr.coe.int>.

6. Dále stěžovatelka zmínila, že obvodní soud do jisté míry reflektoval důkaz záznamy tzv. neveřejných statusů P. M. ze sociální sítě Facebook. Jak vyplynulo z výslechu

policisty majora D. J., dané statusy byly získány operativními postupy, pravděpodobně tedy od policejního informátora. Takový postup dle stěžovatelky reprotoval Ústavní soud v nálezu ze dne 30. 10. 2014 sp. zn. III. ÚS 3844/13 (N 201/75 SbNU 259; rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná z <http://nalus.usoud.cz>), který dle jejího názoru uvedl, že v podobných případech je třeba postupovat dle ustanovení zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní řád“), o odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, který vyžaduje předchozí soudní příkaz. Jak při výslechu potvrdil major J., soudní příkaz policie neměla. Došlo tak k použití nepřijatelného důkazního prostředku. Na okraj stěžovatelka poznamenala, že uvedené statusy ze sociální sítě nesvědčily v její neprospěch. Nevyplývalo z nich, že by se chystala proti pochodu vystoupit násilně.

7. Obvodní soud ve svém rozsudku uvedl, že policie disponovala určitými informacemi, že pravicoví extrémisté plánují narušit daný pochod. O jaké informace šlo, se však obvodní soud od žalované nedozvěděl a ani dozvědět nemohl, jelikož stěžovatelka i další žalobci před obvodním soudem měli v úmyslu proti pochodu verbálně protestovat, nikoli jej násilně narušit. Operativní prostředky, jimiž žalovaná dle obvodního soudu disponuje, tak buď neexistují, nebo jsou nepravdivé. Stěžovatelka považuje za porušení zásad dokazování situaci, kdy žalovaná dle svého tvrzení disponuje listinným důkazem, jenž však soudu nepředloží, a namísto toho jej nahradí výpovědí policisty, který jeho existenci potvrdí a obsah přetlumočí.

8. Za nesprávné považuje stěžovatelka hodnocení městského soudu vyslovené *obiter dictum*, dle něhož nemajetková újma nebyla podložena žádnými konkrétními tvrzeními. Stěžovatelka cestovala z Karlových Varů, kde bydlí, do Prahy v úmyslu pokojně protestovat proti průvodu, k němuž se v konečném důsledku nesměla ani přiblížit. Domnívá se, že újma na jejích politických právech nemůže být zřejmější.

III.

Vyjádření městského soudu, vzdání se postavení vedlejší účastnice řízení

9. Městský soud se k ústavní stížnosti nevyjádřil, ačkoli mu Ústavní soud zaslal ústavní stížnost a k vyjádření mu poskytl přiměřenou lhůtu.

10. Česká republika – Ministerstvo vnitra, která v řízení před civilními soudy vystupovala jako žalovaná, se výslovně vzdala svého postavení vedlejší účastnice v řízení o ústavní stížnosti, které by jí jinak náleželo dle § 76 odst. 2 ve spojení s § 28 odst. 2 zákona o Ústavním soudu.

IV.

Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

11. Ústavní soud posoudil splnění procesních předpokladů řízení a shledal, že ústavní stížnost byla podána včas oprávněnou stěžovatelkou, která byla účastnicí řízení, v němž byl vydán rozsudek napadený ústavní stížností. Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný. Stěžovatelka je zastoupena v souladu s § 29 až 31 zákona o Ústavním soudu.

Ústavní stížnost je přípustná, neboť stěžovatelka vyčerpala všechny zákonné procesní prostředky k ochraně svého práva (§ 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu *a contrario*).

V.

Posouzení důvodnosti ústavní stížnosti

12. Ústavní soud není součástí soustavy soudů, nýbrž je soudním orgánem ochrany ústavnosti (čl. 83 a čl. 91 odst. 1 Ústavy). Není povolán k instančnímu přezkumu rozhodnutí obecných soudů. Jeho pravomoc podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy je založena výlučně k přezkumu toho, zda v řízení nebo rozhodnutím v něm vydaným nebyla dotčena ústavně chráněná práva nebo svobody stěžovatelky a zda řízení jako celek bylo spravedlivé.

13. Stěžovatelka v ústavní stížnosti uplatnila námitky k procesu dokazování, jež Ústavní soud neshledal důvodnými (části V. A. a V. B. nálezu). Ve stěžejní části své argumentace týkající se výzvy dle § 43 zákona o policii stěžovatelka důvodně poukázala na porušení své svobody projevu zaručené v čl. 17 odst. 1 Listiny (část V. C. nálezu). Uplatnila rovněž námitku proti úvaze městského soudu vyslovené *obiter dictum*, již Ústavní soud považoval za předčasnou (část V. D. nálezu).

V. A. Důkaz tzv. printscreeny ze sociální sítě Facebook

14. Obvodní soud při jednání provedl důkaz třemi tzv. printscreeny (tj. sejmutím obrazovky počítače do obrazového souboru) ze sociální sítě Facebook, které navrhla a předložila žalovaná v řízení před obvodním soudem (tj. Česká republika – Ministerstvo vnitra). Obsahem těchto tzv. printscreenů byly příspěvky P. M., z nichž učinil obvodní soud následující skutková zjištění: dne 2. 8. 2014 P. M. sdílel na sociální síti Facebook článek „Postavme se deviantům na odpor!“ ze serveru svobodnyodpor.info a dne 13. 9. 2014 sdílel na sociální síti výzvu s tímto obsahem: „Kdo chce trochu zatopit policii a chce si stěžovat na její protizákonný postup 16. 8. 2014 při pochodu buzerantů, ať mi pošle celé jméno, telefon a mail, zejména ti z Milošovy skupiny. Bude je pak kontaktovat právník...“

15. V rámci svědecké výpovědi dne 26. 9. 2017 policista major D. J. uvedl, že policie získala tři tzv. printscreeny ze sociální sítě Facebook operativní činností, k čemuž zmiňoval pronikání do prostředí jako jeden z podpůrných operativních prostředků (záznam z jednání ze dne 26. 9. 2017 před obvodním soudem na nosiči na č. 1. 126, čas záznamu 56:34 až 59:15 min.).

16. V ústavní stížnosti stěžovatelka namítla, že důkaz zmíněnými printscreeny byl nepřipustný, neboť dle jejího názoru takový postup zapověděl Ústavní soud v nálezu ze dne 30. 10. 2014 sp. zn. III. ÚS 3844/13. Namítla, že v podobných případech je třeba postupovat dle ustanovení trestního řádu o odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, který vyžaduje předchozí soudní příkaz. Soudní příkaz však policie neměla.

17. Ústavní soud konstatuje, že se v nálezu sp. zn. III. ÚS 3844/13 skutečně zabýval procesní použitelností důkazu tzv. printscreeny ze sociální sítě (srov. body 34. až 51. daného nálezu), a to ve vztahu k pořádkové pokutě uložené dle § 66 odst. 1 trestního

řádu za vyjádření na sociální síti. Ve věci, jíž se odkazovaný nález týkal, policejní orgán zmínil dva zdroje, odkud měl tzv. printscreeny ze sociální sítě získat, a to zjištění údajů o telekomunikačním provozu dle § 88a trestního řádu a vedle toho jejich zpřístupnění osobou poskytující vysvětlení. V nálezu sp. zn. III. ÚS 3844/13 ve vztahu k podmínkám tehdy posuzované věci oba tyto zdroje Ústavní soud vyhodnotil jako nepoužitelné. V odkazovaném nálezu se blíže Ústavní soud zabýval výhradně těmi zdroji, o nichž policejní orgán uvedl, že z nich získal tzv. printscreeny. Protože neobstál žádný ze zdrojů, z nichž měl policejní orgán tzv. printscreeny získat, označil Ústavní soud postup policejního orgánu za obcházení ustanovení trestního řádu o odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu (bod 50. citovaného nálezu).

18. V nálezu sp. zn. III. ÚS 3844/13 se však Ústavní soud žádným způsobem nevyjadřoval k možnosti získat tzv. printscreeny ze sociální sítě prostřednictvím podpůrných operativně pátracích prostředků podle § 72 zákona o policii. Policejní orgán totiž ve věci, jíž se týkal nález sp. zn. III. ÚS 3844/13, ani v náznaku na podpůrné operativně pátrací prostředky nepoukazoval a Ústavní soud tak neměl nejmenší důvod se jimi v uvedeném nálezu zabývat. Nález sp. zn. III. ÚS 3844/13 tak nemá žádnou sdělnou hodnotu k podpůrným operativně pátracím prostředkům, jež však mají pro nyní posuzovanou věc velký význam, jelikož major J. uvedl, že policie měla tzv. printscreeny získat právě těmito prostředky. Z tohoto důvodu je stěžovatelčin odkaz na nález sp. zn. III. ÚS 3844/13 bezpředmětný.

19. V § 70 odst. 2 zákona o policii je upraveno získávání poznatků ze zájmového prostředí, což je činnost policisty, který se zastíráním skutečného účelu své činnosti aktivně vyhledává, dokumentuje a vyhodnocuje poznatky o zájmovém prostředí a osobách v něm se pohybujících. V rámci této činnosti je policista oprávněn využívat podpůrné operativně pátrací prostředky. Zájmovým prostředím se dle § 70 odst. 1 zákona o policii rozumí prostředí, v němž lze důvodně předpokládat získání poznatků důležitých pro zamezování, odhalování a dokumentování trestných činů, ke zjišťování jejich pachatelů a k předcházení těmto trestným činům.

20. Podpůrným operativně pátracím prostředkům se věnuje § 72 až 77 zákona o policii. Dle § 72 zákona o policii je policista při předcházení trestným činům, při získávání poznatků o trestné činnosti, v souvislosti s trestním řízením a v souvislosti se zajišťováním krátkodobé ochrany osoby oprávněn používat podpůrné operativně pátrací prostředky, kterými jsou a) informátor, b) krycí prostředky, c) zabezpečovací technika a d) zvláštní finanční prostředky. Informátorem se rozumí fyzická osoba, která poskytuje policii informace a služby takovým způsobem, aby nebyla vyražena její spolupráce s policií (§ 73 odst. 1 zákona o policii). Krycím prostředkem se rozumí věc včetně krycího dokladu, prostor nebo činnost sloužící k zastírání skutečné totožnosti osoby, k zabránění vyražení její činnosti nebo k zastírání činnosti policie (§ 74 zákona o policii).

21. Informace o přípravě, použití a výsledku použití podpůrných operativně pátracích prostředků jsou utajovanou informací se stupněm utajení vyhrazené či důvěrné. To samé se týká i informací o technických prostředcích a zařízeních zajišťujících použití podpůrných operativně pátracích prostředků, o jejich výzkumu, vývoji a výrobě, včetně technické dokumentace, informací o přípravě k jejich používání a finančním zabezpečení jejich pořízování a provozu. K tomu viz body 8. a 11. v příloze č. 1

nařízení vlády č. 522/2005 Sb., kterým se stanoví seznam utajovaných informací. K vydání daného nařízení je vláda zmocněna v § 139 odst. 2 zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů.

22. Ústavní soud v obecné rovině konstatuje, že na základě § 72 zákona o policii lze získat tzv. printscreeny ze sociální sítě od informátora (§ 73 daného zákona). Jejich opatření touto cestou přitom nevyžaduje soudní příkaz či souhlas, neboť taková podmínka není v zákoně stanovena. Sám původce informace sdělované po sociálních sítích si může předem učinit obrázek, jakému okruhu subjektů informací poskytuje či jaký okruh subjektů se může s informací seznámit a případně tuto informaci poskytnout někomu dalšímu, včetně policie. S ohledem na tuto skutečnost není z ústavního hlediska nutné podmiňovat předchozím či následným soudním souhlasem oprávnění policie získat informaci šířenou po sociální síti od adresáta této informace (informátora). To, že původce informace neví, že mezi subjekty, jimž informaci poskytuje, je policejní informátor, je v daném ohledu nepodstatná, naopak jde o podstatu zákonného institutu informátora.

23. Dále lze v obecné rovině poznamenat, že zákonná úprava krycích prostředků v § 72 písm. b) a § 74 zákona o policii umožňuje policii, resp. policistům zřizovat pro služební účely profily na sociální síti, které zastírají, že jde o profil pro služební účely. Zřízení a používání profilu na sociální síti totiž lze podřadit pod činnost sloužící k zastírání skutečné totožnosti osoby, k zabránění vyžádání její činnosti nebo k zastírání činnosti policie (k tomu srov. § 74 zákona o policii). V případě, že původce informace šířené po sociálních sítích učiní svou informaci dostupnou zastřenému policejnímu profilu, jde o informaci získanou policií v souladu se zákonem o policii, jsou-li splněny další požadavky § 72 zákona o policii. Okolnost, že původce informace nevěděl, že jde o zastřený policejní profil, je bez jakéhokoli významu; jde naopak o účel sledovaný právní normou. Ani v tomto případě není vyžadován předchozí či následný soudní souhlas k získání informace prostřednictvím zastřeného policejního profilu na sociální síti.

24. Poznatky získané v souladu s právní úpravou podpůrných operativně pátracích prostředků je policie oprávněna využít i při chránění bezpečnosti osob, majetku a veřejného pořádku (k této činnosti policie srov. § 2 zákona o policii), jakož i tam, kde vystupuje jako správní orgán. Podpůrné operativně pátrací prostředky se sice používají při předcházení trestným činům, při získávání poznatků o trestné činnosti, v souvislosti s trestním řízením a v souvislosti se zajišťováním krátkodobé ochrany osoby. Není však důvodu limitovat použití poznatků získaných podpůrnými operativně pátracími prostředky při předcházení trestným činům k plnění takových úkolů policie, jako je ochrana veřejného pořádku nebo vedení správního řízení před policií jako správním orgánem. Zákon určuje, při jaké činnosti se operativně pátrací prostředky používají, neomezuje však jejich použití k dalším účelům (ochrana bezpečnosti, osob, majetku a veřejného pořádku; správní řízení), byly-li získány při zákonem stanovené činnosti. K tomu lze v posuzované věci zdůraznit, že poznatky získané podpůrnými operativně pátracími prostředky byly v řízení před civilními soudy využity jako důkaz k tomu, které informace vedly k rozhodnutí policie vydat posuzovanou výzvu vůči stěžovateli. Měly prokázat odůvodněnost operativního postupu policie při zajišťování

bezpečnosti shromáždění, a to navíc k obhajobě postupu policie proti tvrzení stěžovatelky.

25. Na základě výše uvedeného Ústavní soud ke stěžovatelčině námitce poznamenává, že náleze sp. zn. III. ÚS 3844/13 nereproboval možnost, aby policie získala tzv. printscreeny ze sociální sítě pomocí podpůrných operativně pátracích prostředků. K jejich získání touto cestou zákon nevyžaduje soudní souhlas. Námitka chybějícího soudního souhlasu tudíž nespovídá o žádném porušení základních práv stěžovatelky.

V. B. Námitka porušení zásad dokazování

26. Stěžovatelka uplatnila námitky proti dokazování. Obvodní soud uvedl, že ze zjištěného skutkového stavu vyplývá, že policie disponovala určitými informacemi o plánu tzv. pravicových extremistů narušit pochod Prague Pride. Dle stěžovatelky se však obvodní soud v procesu dokazování nedozvěděl, jaké konkrétní poznatky to byly. Namítla, že soud nepřiměl žalovanou, aby předložila listiny, které měly tyto poznatky obsahovat. Stěžovatelka za porušení zásady přimosti dokazování považuje situaci, kdy je obsah listiny nahrazen výsledkem policisty, který její obsah přetlumočí.

27. Ze zásady bezprostřednosti vztahující se k procesu dokazování plyne, že soud má čerpat důkazy z pramene, je-li možno, co nejbližšího zjišťované skutečnosti (náleze ze dne 31. 7. 2018 sp. zn. III. ÚS 4071/17, bod 35.). Ústavní soud však setrvale judikuje, že zjišťování a hodnocení skutkového stavu je úkolem obecných soudů, vůči nimž nevystupuje jako další přezkumná instance. Jde-li o procesní stránku dokazování, důvodem pro zásah Ústavního soudu je až stav, kdy soudy očividně a neodůvodněně vybočily ze zákonných standardů dokazování nebo je-li hodnocení důkazů a k tomu přijaté závěry výrazem faktického omylu či logického excesu (náleze ze dne 6. 3. 2018 sp. zn. III. ÚS 4160/16) a tím porušily ústavně chráněná práva účastníka řízení.

28. V souvislosti s utvářením obecného skutkového poznatku, že policie disponovala určitými informacemi o plánu tzv. pravicových extremistů narušit pochod Prague Pride, neshledal v posuzované věci Ústavní soud porušení stěžovatelčiných ústavně zaručených práv.

29. V první řadě je nutno zdůraznit, že zmíněné skutkové zjištění se vztahuje k širším okolnostem případu. Jakkoli nejsou širší okolnosti případu zcela bez významu, určující je, zda policie měla svůj postup vůči stěžovateli podložený též zjištěními vůči její osobě (k tomu viz dále body 47. až 59.).

30. Dále Ústavní soud konstatuje, že obvodní soud provedl důkaz listinou nazvanou „souhrnná informace k osobě M. P.“, dle níž jde o dlouholetého aktivistu krajně pravicové scény. Před obvodním soudem vypovídal policista major D. J., který uvedl, že se u něj sbíhaly informace zjišťované policií, neboť byl odpovědný za informační část postupu policie. Vypověděl, že pan M. se v den průvodu dostavil do Vrchlického sadů v Praze, kde měl sraz s dalšími osobami a telefonicky řídil jednotlivé skupinky. Dále vypověděl, že policie zaznamenala, že se v Praze schází skupinky extremistů. Ke zdroji těchto informací se svědek zmiňoval, že policie má přístup k městskému kamerovému systému a že v ulicích situaci monitorovaly policejní hlídky. Vedle toho

svědek zmiňoval, že další podklady jsou chráněny jako utajovaná skutečnost, u níž nebyl zbaven mlčenlivosti (k tomu srov. záznam z jednání ze dne 26. 9. 2017 před obvodním soudem na nosiči na č. l. 126, např. čas záznamu 31:40 až 36:15 min.). Obvodní soud dále provedl důkaz tzv. printscreeny ze sociální sítě Facebook (k jejich obsahu viz bod 14.) a dále např. úředním záznamem, který pojednává o zajištění skupinky čtyř osob, přičemž u jedné z nich byly 4 kusy dělobuchů, 1 stroboskop a samolepky s motivy „good night gay pride“, „good night left side“, „love football, hate antifa“ či „nacionalisté Praha“.

31. Ústavní soud konstatuje, že za popsané situace nelze za exces v procesu utváření skutkových zjištění označit závěr obvodního soudu, že policie disponovala určitými informacemi o plánu tzv. pravicových extremistů narušit pochod Prague Pride. Popsané dokazování totiž vytvoření takového závěru umožňuje. S ohledem na povahu jednotlivých dílčích důkazů, z jejichž komplexu pak obvodní soud činil svůj skutkový závěr, nelze přisvědčit námitce porušení ústavně zaručených práv, které stěžovatelka spatřovala v tom, že obsah listiny byl přetlumočen policistou. Jednak některé listinné důkazy obvodní soud provedl (mimo jiné souhrnnou informací k Pavlu M., tzv. printscreeny ze sociální sítě Facebook a úředním záznamem o zajištění osob). Jednak svědek J. konkrétně označil některé zdroje informací rekapitulovaných v bodě 30., o nichž vypovídal, tj. kamerový systém či hlídkovou činnost policie. To, zda se někdo pohybuje či schází na veřejném prostranství a s kým se schází, zda zde telefonuje apod., jsou jistě okolnosti, které lze z kamerového systému či hlídkové činnosti seznat. Dle hodnocení Ústavního soudu nevede k porušení ústavně zaručených práv postup, při němž soud vyslechne policistu k obsahu informací, které mu jednotlivé hlídky sdělovaly o pohybu a chování osob na veřejném prostranství.

32. Svědek major J. sice u části zdrojů v souvislosti s podpůrnými operativně pátracími prostředky, z nichž policie své poznatky čerpala a jaké poznatky konkrétně to byly, odmítl vypovídat s odvoláním na ochranu utajovaných informací (k tomu srov. bod 21.). Ústavní soud však konstatuje, že vedle toho svědek uvedl řadu konkrétních poznatků a zdrojů, z nichž je policie čerpala (hlídková činnost, kamerový systém). Nic protiústavního proto nelze spatřovat v tom, že okolnosti popsané v bodě 31. postačily obvodnímu soudu ke skutkovému závěru o širších okolnostech případu o tom, že policie disponovala určitými informacemi o plánu tzv. pravicových extremistů narušit pochod Prague Pride. Na tomto závěru nemůže nic změnit ani skutečnost, že major J. se vedle uvedeného v některých částech své výpovědi zmiňoval o poznatcích policie značně obecně či odmítl vypovídat o podrobnostech získávání poznatků podpůrnými operativně pátracími prostředky s odvoláním na povinnost mlčenlivosti o utajovaných skutečnostech.

33. Dále Ústavní soud konstatuje, že obvodní soud k výslechu majora J. přistupoval kriticky. Byť se totiž svědek obecně vyjadřoval např. o poznatcích policie, že skupinky organizované P. M. měly případně užít fyzické násilí k narušení průvodu, obvodní soud uzavřel, že u něj nebyl prokázán úmysl násilného protestu. Je tedy zřejmé, že bez dostatečně konkrétního popisu poznatků a objasnění zdroje poznatku obvodní soud skutková zjištění o násilném úmyslu neučinil.

V. C. Výzva podle § 43 odst. 1 písm. a) zákona o policii

34. Pro spor před Ústavním soudem je klíčové posoudit, zda nedošlo k porušení základních práv a svobod stěžovatelky tím, že policie vydala výzvu dle § 43 odst. 1 písm. a) zákona o policii, jíž stěžovatelce zakázala po konkrétně vymezenou dobu trvání pochodu Prague Pride vstupovat do jeho trasy specifikované názvy ulic. Dle § 43 odst. 1 písm. a) zákona o policii je policista oprávněn přikázat každému, aby po nezbytnou dobu nevstupoval na určené místo, vyžaduje-li to splnění konkrétního úkolu policie.

35. Stěžovatelka namítla porušení své svobody projevu (čl. 17 odst. 1 Listiny), jelikož jí policie zabránila přiblížit se k pochodu, s nímž dle svých tvrzení hodlala vyjádřit verbálně nesouhlas. Obvodní soud shledal, že policie postupovala v souladu s § 43 zákona o policii a v jejím postupu spatřoval zabránění rizika nepokojů a přinejmenším verbálního napadání s účastníky či sympatizanty pochodu. Městský soud se ztotožnil s tím, že policie postupovala v souladu s § 43 zákona o policii a zmiňoval ochranu veřejného pořádku.

36. V posuzované věci stěžovatelka podala žalobu podle zákona č. 82/1998 Sb., jíž požadovala náhradu nemajetkové újmy za nesprávný úřední postup policie, jenž spatřovala ve výše popsané výzvě dle § 43 zákona o policii. Dle čl. 36 odst. 3 Listiny má každý právo na náhradu škody způsobené mu nesprávným úředním postupem. V postupu městského soudu, jenž rozhodoval o odvolání ve věci náhrady škody, stěžovatelka spatřovala porušení své svobody projevu (čl. 17 odst. 1 Listiny). Ústavní soud vychází z toho, že žalobou dle zákona č. 82/1998 Sb. soudy nepřímou chrání rovněž práva žalobce (včetně práv ústavně zaručených), která byla případně porušena nesprávným úředním postupem, za něž je v žalobě požadována náhrada. Podaná žaloba tak nepřímou směřovala i k ochraně stěžovatelčiny svobody projevu zaručené v čl. 17 odst. 1 Listiny.

37. V posuzované věci jak obvodní soud, tak městský soud shodně dospěly k závěru, že vůči stěžovatelce nebyl vůbec dán nesprávný úřední postup, tedy že výzva dle § 43 zákona o policii byla v souladu s právem. Toto jejich posouzení tvořilo argumentační základ pro závěr o nepodloženosti stěžovatelčina žalobního požadavku. Závěr soudů o zákonnosti policejní výzvy *implicitě* zahrnuje i závěr o tom, že touto výzvou nebyla porušena stěžovatelčina svoboda projevu. Za dané situace je namístě hodnotit, zda ústavní stížností napadený rozsudek městského soudu neporušil stěžovatelčinu svobodu projevu (čl. 17 odst. 1 Listiny), jelikož podaná žaloba a posléze i odvolání nepřímou směřovaly i k ochraně této svobody. Podstatné je dále, že na posouzení, zda výzva nezasáhla do stěžovatelčinych práv (včetně svobody projevu), byl současně výlučně založen závěr o nedůvodnosti žaloby a následně i hlavní základ nedůvodnosti stěžovatelčina odvolání.

V. C. 1. Obecná východiska

38. V čl. 17 odst. 1 Listiny je zaručena svoboda projevu, kterou lze dle čl. 17 odst. 4 Listiny omezit zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti.

39. Ústavní soud konstatuje, že z hlediska ústavního v posuzovaném případě vystupuje do popředí posouzení, za jakých podmínek může policie výzvou dle § 43 odst. 1 písm. a) zákona o policii vykázat názorové odpůrce oznámeného shromáždění (průvodu) z blízkosti místa konání shromáždění (průvodu) a zakázat jim se do blízkosti shromáždění (průvodu) přiblížit. V daném ohledu lze v základních úvahách vyjít z judikatury ESLP, jež se vztahuje k výkonu svobody pokojného shromažďování (čl. 11 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod; dále jen „Úmluva“) a tzv. protidemonstracím (shromážděním k vyjádření nesouhlasu s konáním či cíli jiného shromáždění nebo názory jeho účastníků).

40. Dle Evropského soudu pro lidská práva požadavky na stát vyplývající ze svobody pokojného shromažďování nemohou být redukovány jen na negativní závazek státu nezasahovat do svobody pokojného shromažďování. V některých případech z této svobody pro stát vyplývá pozitivní závazek podniknout kroky za účelem ochrany shromáždění před jeho narušením jednotlivci (rozsudek ESLP ve věci *Ärzte für das Leben proti Rakousku* ze dne 21. 6. 1988 č. 10126/82, § 32). Jde o závazek činit určité kroky, nikoli závazek k dosažení výsledku (zmíněný rozsudek ESLP ve věci *Ärzte für das Leben proti Rakousku*, § 34). V posuzované věci se pozitivní závazek státu projevoval v tom, vyvstala-li by potřeba činit přiměřené kroky k tomu, aby mohlo shromáždění (pochod Prague Pride) proběhnout, aniž by došlo ke znemožnění výkonu shromažďovacího práva ze strany třetích osob.

41. Účastníci pokojného shromáždění musí být schopni v případě nutnosti se státní pomocí uskutečnit shromáždění beze strachu, že se stanou terčem násilí ze strany svých odpůrců (rozsudek ESLP ve věci *Identoba a další proti Gruzii* ze dne 12. 5. 2015 č. 73235/12, § 95). Mezi kroky, které má dle okolností stát činit v rámci pozitivního závazku vyplývajícího ze svobody pokojného shromažďování ESLP zmínil např. v případech, kdy jsou známky bezpečnostních problémů, vyhodnocení bezpečnostních rizik pro účastníky shromáždění (rozsudek ESLP ve věci *Alekseyev proti Rusku* ze dne 21. 10. 2010 č. 4916/07, 25924/08 a 14599/09, § 75), existuje-li riziko střetů, nasazení množství policistů odpovídajícího povaze rizika, které bylo možno předvídat (zmíněný rozsudek ESLP ve věci *Identoba a další proti Gruzii*, § 99), či apel na osoby, které mohou představovat riziko, aby jejich konání zůstalo v mezích zákona (zmíněný rozsudek ESLP ve věci *Alekseyev proti Rusku*, § 75).

42. Ve věci, kde došlo k zákazu protidemonstrace, která se měla konat ve stejný čas a na stejném místě jako shromáždění, proti němuž směřovala, ESLP poznamenal, že společnost by byla připravena o možnost vyslechnout rozdílné názory, byla-li by důvodem pro zákaz shromáždění (protidemonstrace) každá pravděpodobnost vzniku napětí či prudké slovní výměny názorů mezi skupinami, které proti sobě stojí (rozsudek ESLP ve věci *Öllinger proti Rakousku* ze dne 29. 6. 2006 č. 76900/01, § 36).

43. Ústavní soud konstatuje, že stěžovatelka netvrdila, že by se hodlala účastnit nějaké protidemonstrace proti pochodu Prague Pride. Ochrany možnosti verbálně vyjádřit nesouhlas s tímto pochodem se dovolávala s odkazem na svobodu projevu. Ústavní soud vychází z toho, že společnost by byla připravena o možnost vyslechnout rozdílné názory jak v případě zákazu protidemonstrace v blízkosti shromáždění, proti němuž směřuje (viz bod 42.), tak vykázaní jednotlivců hodlajících vyjádřit protest z blízkosti shromáždění, proti němuž hodlají protestovat. Z tohoto důvodu lze závěry ESLP shrnuté

v bodě 42. aplikovat i na situaci, kdy jednotlivcům policie zakazuje protestovat proti shromáždění (průvodu) v blízkosti tohoto průvodu. Vykázání názorových oponentů z blízkosti shromáždění je z hlediska zásahu do svobody projevu do určité míry srovnatelné se zákazem protidemonstrace (shromáždění) v blízkosti jiného shromáždění. Ochrana svobody vyjadřovat své názory je jedním z cílů svobody pokojně se shromažďovat chráněné v čl. 11 Úmluvy, který ESLP vykládá ve světle svobody projevu zaručené v čl. 10 Úmluvy (viz zmíněný rozsudek ESLP ve věci *Öllinger proti Rakousku*, § 38). Z tohoto důvodu lze závěry ESLP, že k zakazu protidemonstrace nepostačí každá pravděpodobnost vzniku napětí či prudké slovní výměny názorů mezi skupinami, které proti sobě stojí, přiměřeně vztáhnout i na posuzování, zda a případně za jakých podmínek lze z blízkosti tohoto shromáždění vykázat jednotlivce, kteří hodlají vyjádřit protest proti shromáždění či názorům jeho účastníků.

44. Mezi jednotlivé prvky výkonu svobody projevu nepatří jen volba obsahu samotného projevu, ale i volba místa, času či způsobu jeho pronesení. V posuzované věci šlo o místo veřejně přístupné (ulici), další úvahy Ústavního soudu se proto týkají výkonu svobody projevu na místech bez dalšího veřejně přístupných. Jde-li o projev, jehož obsahem má být nesouhlas s určitým shromážděním či názory jeho účastníků, je třeba respektovat to, že pro autora takového projevu může mít velký význam pronesení svého nesouhlasu v blízkosti shromáždění, tj. tak, aby účastníci shromáždění měli možnost zaznamenat protest. Ústavní soud proto vnímá, že možnost vyjádřit svůj nesouhlas pouze ve velké vzdálenosti od shromáždění (např. v jiné části města) není totéž jako možnost vyjádřit svůj nesouhlas v blízkosti shromáždění. Na druhou stranu je nutno zmínit, že výkon svobody projevu nesmí jít tak daleko, aby znemožnil jiným výkon jejich svobody shromažďování (srov. *mutatis mutandis* zmíněný rozsudek ESLP ve věci *Ärzte für das Leben proti Rakousku*, § 32).

45. V bodu 20. nálezu ze dne 5. 5. 2015 sp. zn. II. ÚS 164/15 (N 88/77 SbNU 285) Ústavní soud označil svobodu projevu za jeden z úhelných kamenů demokratického státu, neboť výměna informací a svobodná diskuze činí z člověka občana demokratického státu a naopak absence této svobody demokracii pojmově vylučuje. Ve zmíněném nálezu k protestům proti shromáždění poznamenal, že kolemjdoucí mají možnost (s využitím svých znalostí a zkušeností) vstoupit do diskuze s mluvčím, svolavatelem či účastníky pořádaného shromáždění a takto legitimně vyjádřit v rámci veřejné debaty (třeba také i ostřejším způsobem) svůj nesouhlas (bod 32. zmíněného nálezu).

46. Je třeba mít na paměti, že vyjádřit slovně nesouhlas se shromážděním jiných či jejich názory v blízkosti takového shromáždění spadá pod ústavně zaručenou svobodu projevu, nejsou-li obsahem takového projevu výhrůžky násilím či nespadá-li obsah projevu do jiných výluk svobody projevu popsanych v čl. 17 odst. 4 Listiny či čl. 10 odst. 2 Úmluvy. Slovní protest proti shromáždění, nepředstavuje-li obsah či forma tohoto protestu exces ze svobody projevu, pronesený v blízkosti takového shromáždění, ale v místě, kde protestující neznemožňuje průchod průvodu, je ústavně chráněným výkonem práva, jemuž nemůže bez ústavně přijatelných důvodů veřejná moc bránit.

47. Ústavní soud v obecné rovině nezpochybňuje oprávnění policie k ochraně shromáždění proti zásahům od jednotlivců využít mimo jiné i § 43 odst. 1 písm. a) zákona o policii, dle něhož je policista oprávněn přikázat každému, aby po nezbytnou

dobu nevstupoval na policistou určené místo. Aby však výzva dle § 43 zákona o policii byla v souladu s ústavním pořádkem, musí buď vůči vyzvané osobě reagovat na její konkrétní jednání, proti němuž je třeba shromáždění poskytnout ochranu (zde půjde o následnou výzvu v reakci na proběhlé jednání dané osoby), nebo musí existovat důvodný předpoklad opřený o dostatečná zjištění, že osoba, vůči níž tato výzva směřuje, má v úmyslu vystoupit proti shromáždění násilně, vyhrožovat účastníkům násilím či jim jinak znemožnit výkon jejich svobody se pokojně shromažďovat (zde půjde o svého druhu preventivní ochranu shromáždění). Zjištění musí mít vztah k osobě, proti níž výzva směřuje. V případě preventivní výzvy je však třeba klást rovněž požadavky na zjištění policie o úmyslu vyzvané osoby.

48. V rámci požadavků na přiměřenost postupu je policista povinen postupovat tak, aby případný zásah do práv a svobod osob, vůči nimž směřuje úkon, nebo osob nezúčastněných, nepřekročil míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného úkonem [§ 11 písm. c) zákona o policii]. Výzva dle § 43 odst. 1 zákona o policii je do určité míry flexibilní nástroj. Její užití tak nemusí vždy směřovat, jak tomu bylo v posuzované věci, k vykázaní vyzvané osoby z blízkosti místa shromáždění (trasy průvodu) a úplnému zákazu se zde v určeném časovém intervalu zdržovat. Výzvu lze totiž formulovat tak, že se nezakáže vyzvané osobě přiblížit se k místu shromáždění (trase průvodu) zcela, ale policista může zúžit okruh míst, kde se ke shromáždění (průvodu) vyzvaná osoba může přiblížit. Tímto způsobem lze z hlediska taktiky policejní akce dle okolností balancovat zájem na zajištění ochrany shromáždění a možností proti shromáždění (průvodu) slovně protestovat. Policie tak může vyčlenit v blízkosti shromáždění (průvodu) vhodnou oblast či oblasti, kde mohou svůj protest vyjádřit osoby, u nichž má policie podezření na bezpečnostní riziko. Na tomto místě pak může policie přijmout zvýšená bezpečnostní opatření (např. zvýšenou přítomností policistů a zábran mezi účastníky shromáždění a osobami, které proti shromáždění protestují). Jelikož je výzva omezující okruh míst, kde se může vyzvaná osoba ke shromáždění (průvodu) přiblížit, méně invazivní opatření (neznemožňuje zcela protest v blízkosti shromáždění, jen omezuje místa, kde k němu může dojít) než výzva zcela zakazující se ke shromáždění přiblížit, postačí policii menší či méně konkrétní okruh poznatků, jimiž musí disponovat k vydání prvně zmíněné výzvy, než je tomu u výzvy zmíněné jako druhé v pořadí. U výzvy, která jen omezuje okruh míst, kde se může vyzvaná osoba ke shromáždění (průvodu) přiblížit a případně zde vyjádřit svůj názor na shromáždění, postačí obecná zjištění o vyzvané osobě a povaze možného rizika. Jak bylo řečeno, taková výzva totiž zcela neznemožňuje výkon svobody projevu. Oproti tomu u výzvy, která zcela znemožňuje přiblížit se do blízkosti shromáždění, je třeba trvat na konkrétních poznacích vůči vyzvané osobě.

V. C. 2. Uplatnění obecných východisek na posuzovanou věc

49. Městský soud se ztotožnil se závěrem obvodního soudu, že policie postupovala v souladu s § 43 zákona o policii. Uvedl, že policie má povinnost chránit veřejný pořádek a ten, kdo se rozhodne projevit se shromážděním svůj nesouhlas, si musí dle městského soudu uvědomit, že na základě svých zjištění může policie zakročit. Městský soud se pak ztotožnil s odůvodněním obvodního soudu, na něž odkázal.

50. Z pohledu Ústavního soudu je podstatné, jaká zjištění o stěžovatelce a jejímu zamýšlenému protestu proti pochodu Prague Pride policie shromáždila a zda tato

zjištění dávají podklad pro důvodnou domněnku, že stěžovatelka, vůči níž směřovala výzva dle § 43 zákona o policii, měla v úmyslu vystoupit proti shromáždění násilně, vyhrožovat účastníkům násilím či jim jinak znemožnit výkon svobody se pokojně shromažďovat (k tomu srov. bod 47.). Policejní výzvou bylo stěžovatelce zcela zabráněno se přiblížit do blízkosti průvodu, policie tedy nevolila postup, kdy by stěžovatelce dovolila přiblížit se k průvodu alespoň na policií určeném místě (srov. bod 48.). K tomu je třeba přihlížet při hodnocení konkrétnosti a kvality poznatků, které měla policie k osobě stěžovatelky.

51. Relevantní skutková zjištění okresního soudu lze shrnout následovně:

- a) Obvodní soud vyhodnotil jako důvodnou domněnku policie, že P. M. se chystá nějakým způsobem narušit průvod Prague Pride 2014, jelikož na sociální síti Facebook sdílel odkazy typu „postavme se deviantům na odpor“.
- b) Policie měla podezření, že P. M. organizuje určitý druh protestu proti danému průvodu (obvodní soud provedl důkaz úředním záznamem, dle něhož se v den konání průvodu měl P. M. setkat s dalšími osobami ve Vrchlického sadech, kde uskutečnil několik telefonátů s tím, že odpůrci pochodu se měli pokusit proniknout v malých skupinkách do průvodu, celkem měl kontaktovat cca 25 osob).
- c) Nebylo prokázáno, že by úmyslem P. M. bylo zorganizovat násilný protest, neboť tomu nenasvědčoval žádný důkazní prostředek a k násilnému protestu nedošlo ani v předešlém roce 2013 či následném roce 2015, kdy rovněž organizoval protest proti obdobným průvodům.
- d) Dle protokolu o jednání před obvodním soudem ze dne 26. 9. 2017 (č. l. 124) svědek major D. J., který byl odpovědný za informační část opatření policie, uvedl mimo jiné, že na opatření typu Prague Pride jsou nasazeny řádově stovky policistů, může jich být třeba 500.
- e) Dále obvodní soud obecně poukazoval na to, že policie měla poznatky, že tzv. pravicoví extrémisté hodlají narušit pochod Prague Pride.
- f) V den konání průvodu byly zajištěny tři osoby. U jedné z nich byly nalezeny 4 kusy dělobuchů, 1 stroboskop a samolepky s motivy „good night gay pride“, „good night left side“, „love football, hate antifa“ či „nacionalisté Praha“. Stěžovatelka nebyla součástí skupinky, v níž byly tyto zajištěné osoby.
- g) Ve skupince osob, v níž byla stěžovatelka, byly i osoby s vyholenou hlavou a osoba s tričkem s nápisem „Kosovo is Serbia“, tedy dle hodnocení obvodního soudu s jistou mírou nadsázky archetypální pravicoví extrémisté. Obvodní soud nečinil žádná zjištění k tomu, že by osoby ve stěžovatelčině skupině měly u sebe zbraně či jakoukoli pyrotechniku (tato skutečnost nebyla žalovanou v řízení ani tvrzena).
- h) Stěžovatelka a další osoby v její skupině byly adresáty výzvy dle § 43 zákona o policii, aby po dobu trvání pochodu Prague Pride, tj. do 16.00 h., nevstupovaly do jeho trasy, kterou policista specifikoval názvy ulic. Obvodní soud nečinil žádná zjištění k tomu, že by stěžovatelka či jiné osoby z její skupiny výzvu nerespektovaly (porušení zákazu ve výzvě nebylo v řízení ani tvrzeno).

52. Jelikož se městský soud plně ztotožnil se závěry obvodního soudu a rozsudek městského soudu je argumentačně stručnější než rozsudek obvodního soudu, zaměří se Ústavní soud na hodnocení uvedené obvodním soudem. Obvodní soud k výzvě dle § 43 zákona o policii, která směřovala vůči stěžovatelce, vyhodnotil, že šlo principiálně

o stejnou situaci, jako když od sebe policie odděluje sympatizanty krajní pravice a krajní levice, u nichž je riziko vzájemného střetu bezprostřední. Dle jeho názoru šlo o opatření, které směřuje k udržení veřejného pořádku a zabránění násilí. I v posuzované věci bylo dle obvodního soudu riziko nepokojů a přinejmenším verbálního napadání zřejmé.

53. Ústavní soud konstatuje, že rizikem verbálního napadání, nebylo-li by v řízení před soudem prokázáno, že stěžovatelka hodlala účastníkům pochodu vyhrožovat násilím, nebylo možno ústavní souladnost výzvy odůvodnit. Jak bylo výše uvedeno (bod 41.), účastníci pokojného shromáždění musí být schopni, v případě nutnosti se státní pomocí, uskutečnit shromáždění bez strachu, že se stanou terčem násilí ze strany svých odpůrců, proto je třeba účastníky pokojného shromáždění chránit i proti slovním vyhrůžkám násilím, které takový strach mohou vzbudit. Rozsudek obvodního ani městského soudu však neobsahuje závěr, že by stěžovatelka hodlala účastníkům shromáždění vyhrožovat násilím nebo že by se jí tvrzený slovní protest, který dle svých slov hodlala učinit, svým obsahem spadal do výluk ze svobody projevu uvedených v čl. 17 odst. 4 Listiny či čl. 10 odst. 2 Úmluvy. Riziko prudké výměny názorů mezi protestujícími a účastníky či sympatizanty shromáždění není samo o sobě důvodem pro znemožnění protestu v blízkosti shromáždění (srov. body 42. a 43.).

54. K riziku vzájemného střetu, na něž poukázal obvodní soud, Ústavní soud opakuje, že jen pravděpodobnost vzniku napětí nepostačí k tomu, aby bylo znemožněno osobám nesouhlasícím s průvodem svůj nesouhlas vyjádřit v jeho blízkosti (srov. body 42. a 43.).

55. Aby bylo možno posuzovanou výzvu vůči stěžovatelce považovat za ústavně souladnou, musela by policie mít důvodný předpoklad opřený o dostatečná zjištění, že stěžovatelka má v úmyslu vystoupit proti shromáždění násilně, vyhrožovat účastníkům násilím či jim jinak znemožnit výkon jejich svobody se pokojně shromáždovat (bod 48.). V rozhodnutí obecných soudů přitom nebyly popsány žádné konkrétní poznatky v daném směru. Obvodní soud shledal, že policie měla podezření, že P. M. organizuje určitý druh protestu proti danému průvodu, nebylo však prokázáno, že má jít o násilný průvod. I když Ústavní soud pomine, že se obecné soudy blíže nezabývaly tím, zda je dána nějaká vazba P. M. na stěžovatelku, poznatek o organizování určitého druhu protestu, nikoli však násilného, nepředstavoval ve vztahu ke stěžovatelce dostatečné zjištění o jejím úmyslu vystoupit proti shromáždění násilně, vyhrožovat účastníkům násilím či jim jinak znemožnit výkon jejich svobody se pokojně shromáždovat. Obvodní soud dále zjistil, že u osob v jiné skupince byly nalezeny dělobuchy, nebyla však identifikována jejich vazba na stěžovatelku, která byla ve zcela jiné skupince.

56. Ústavní soud nezlehčuje hodnocení obvodního soudu týkající se toho, jaký dojem budil zevnějšek některých osob, jež byly ve skupině se stěžovatelkou (tj. archetypální pravicoví extremisté dle hodnocení obvodního soudu provedeného s jistou mírou nadsázky). Jde však o natolik subtilní úvahy (holé hlavy některých členů skupinky, tričko s nápisem „Kosovo is Serbia“), že nemohou vypovídat bez dalších podstatných zjištění o úmyslu stěžovatelky, který by odůvodňoval vydání posuzované výzvy dle § 43 odst. 1 písm. a) zákona o policii. Ústavní soud obecně připouští, že zdrojem informací o úmyslu jednoho člena skupinky může být dle okolností případu i chování

jiných členů skupinky, v níž se pohybuje, případně jeho reakce (či absence reakce) na chování dalších členů této skupinky. Ani v daném ohledu však ke stěžovatelčině úmyslu nebylo soudy učiněno dostatečné zjištění odůvodňující ústavní souladnost policejní výzvy.

57. Obvodní soud posuzovanou výzvu dle § 43 odst. 1 písm. a) zákona o policii přirovnal k situaci, kdy od sebe policie odděluje sympatizanty krajní pravice a krajní levice, u nichž je riziko vzájemného střetu bezprostřední. Ústavní soud konstatuje, že za neústavní zásah do svobody projevu by nebylo možno považovat situaci, kdy by policisté stáli mezi průvodem a osobami, které proti průvodu pokojně protestují. Šlo by o opatření v zájmu zachování pořádku a bezpečnosti, které však významnějším způsobem neomezuje právo projevit protest v blízkosti průvodu. Takový způsob oddělení protestujících a účastníků průvodu však nebyl předmětem posuzované věci, v níž totiž nedošlo k oddělení protestujících a účastníků průvodu, ale rovnou k celkovému zamezení stěžovatelce projevit protest v blízkosti průvodu. Příklad obvodního soudu k oddělení dvou skupin proto Ústavní soud považuje v posuzované věci za nepřiléhavý zjištěným okolnostem.

58. Městský soud ve svém rozsudku uvedl, že policie má při obdobných akcích jako je průvod Prague Pride povinnost chránit veřejný pořádek, a rozhodne-li se kdokoli projevit svůj nesouhlas, musí si uvědomit, že policie má na základě svých zjištění pravomoc veřejný pořádek zajistit. K tomu odkázal na náleží Ústavního soudu ze dne 17. 10. 2017 sp. zn. II. ÚS 1398/17, který se týkal věci, v níž byl dle názoru městského soudu zákrok policie mnohem razantnější. Ústavní soud k tomu uvádí, že v rozhodnutí civilních soudů v posuzované věci nenalezl konkrétní poznatky, že by stěžovatelka hodlala veřejný pořádek narušit či proti průvodu vystoupit násilně, vyhrožovat jeho účastníkům násilím nebo jim jinak znemožňovat výkon jejich svobody pokojně se shromažďovat. Odkaz městského soudu na náleží sp. zn. II. ÚS 1398/17 vydaný ve věci vyklizení vily Milada považuje Ústavní soud v posuzované věci za nepřínosný. Ústavní soud se totiž v daném náleží, jak výslovně poznamenal (viz bod 37. uvedeného náleží), nevěnoval tomu, zda samotný zásah policie (vyklizení vily Milada) jako celek byl vůbec nezbytný a přiměřený okolnostem, zabýval se jen tím, zda tehdejší stěžovatelé vznesli hájitelné tvrzení špatného zacházení ve smyslu čl. 7 odst. 2 Listiny a čl. 3 Úmluvy. Pro posouzení, zda došlo k zásahu do svobody projevu (čl. 17 odst. 1 Listiny), což je stěžejní otázka nyní posuzované věci, tak není náleží sp. zn. II. ÚS 1398/17 relevantní.

59. Ústavní soud může shrnout, že aby bylo možno posuzovanou výzvu dle § 43 odst. 1 písm. a) zákona o policii považovat za ústavně souladnou, muselo by být prokázáno, že policie měla důvodný předpoklad opřený o dostatečná zjištění, že stěžovatelka má v úmyslu vystoupit proti shromáždění násilně, vyhrožovat účastníkům násilím či jim jinak znemožnit výkon jejich svobody se pokojně shromažďovat. Takové zjištění však obecné soudy neučinily. Ústavní soud proto shledal porušení stěžovatelčina práva na svobodu projevu (čl. 17 odst. 1 Listiny) tím, že jí bez ústavně akceptovatelných důvodů nebylo umožněno uskutečnit jí tvrzený verbální nenásilný protest proti průvodu Prague Pride v blízkosti tohoto průvodu.

V. D. Námitka k požadavkům na objasnění výše újmy

60. V ústavní stížnosti se stěžovatelka vymezila vůči úvaze městského soudu vyslovené *obiter dictum*, dle níž v žalobě nebyla konkrétními skutkovými tvrzeními podložena výše požadované nemateriální újmy za tvrzený nesprávný úřední postup. Zabývat se námitkami vztahujícími se k újmě považuje Ústavní soud za předčasné, jelikož základ odůvodnění obecných soudů v posuzované věci tvořil závěr, že nedošlo k nesprávnému úřednímu postupu.

61. V důsledku kasačního nálezu Ústavního soudu se městský soud bude znovu zabývat zákonností postupu policie. Ústavní soud přitom nehodlá spekulovat, zda se žalovaná nepokusí vyvinout další procesní aktivitu zejména v dokazování toho, zda policie měla důvodný předpoklad opřený o dostatečná zjištění, že stěžovatelka měla v úmyslu vystoupit proti shromáždění násilně, vyhrožovat účastníkům násilím či jim jinak znemožnit výkon jejich svobody se pokojně shromažďovat. Rovněž nehodlá spekulovat, do jaké míry procesní předpisy by případnou dodatečnou procesní aktivitu umožňovaly. To přísluší obecným soudům v případě, že by taková situace nastala. Jelikož však nelze vyloučit, že žalovaná v dalším řízení určitou procesní aktivitu vyvine, považuje Ústavní soud za předčasné vyslovovat se k námitkám vztahujícím se k újmě.

62. Navíc městský soud uvedl, že za vadu řízení nepovažoval skutečnost, že stěžovatelka nebyla vedena k doplnění svých tvrzení o výši újmy, jelikož v první řadě nebyl shledán ani nesprávný úřední postup. Z napadeného rozsudku je tedy zřejmé, že posuzování újmy (včetně otázek jejího konkrétního vymezení či nutnosti vést k upřesnění) městský soud považoval až jako návazné na vyhodnocení, zda došlo k nesprávnému úřednímu postupu. Je tedy předčasné, aby se Ústavní soud zabýval otázkami újmy v situaci, kdy městský soud se bude vyjadřovat k otázce nezákonnosti úředního postupu.

VI. Závěr

63. Ústavní soud na základě důvodů uvedených v části V. C. tohoto nálezu shledal, že ústavní stížnost je důvodná, proto dle § 82 odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu zrušil napadený rozsudek městského soudu. Takto rozhodl bez přítomnosti účastníků mimo ústní jednání, neboť měl za to, že od něho nelze očekávat další objasnění věci (§ 44 zákona o Ústavním soudu).

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat

V Brně dne 28. května 2019

Josef Fiala
předseda senátu